

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

תבוא

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ט
(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה
שנת השבעים לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

הרה"ת ר' דובער מאיר בן חי' לאה שיחי' בערגער
לרגל יום ההולדת שלו, ביום כ"ג אלול
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י זוגתו
מרת שירה צפורה תחי' בערגער

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעייני חיי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

א. "והיה כי תבא... וירשתה וישבת בה"

בתחילת הפרשה מצטט רש"י את המלים "והיה כי תבא...¹ וירשתה וישבת בה", ומפרש: "מגיד שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקה"².

מדברי רש"י "מגיד...³", ומכך שאינו אומר בקצרה: "וירשתה וישבת בה – שתכבשו את הארץ ותחלקה", ניכר, שאין בכוונתו לפרש את המשמעות של המלים "וירשתה וישבת בה", שזהו כיבוש הארץ וחלוקתה, אלא רש"י מתכוון לציין את החידוש שבמלים אלו: "מגיד...".

וכפי שמסבירים המפרשים⁴: כבר לפני כן, בפרשת שלח⁵, אמר רש"י, שבכל מקום שנאמר "כי תבא" או "כי תבאו" הכוונה היא "לאחר ירושה וישיבה". ואם כך קשה: כיון שכבר נאמר "והיה כי תבא"⁶, לשם מה נאמר "וירשתה וישבת בה"? על כך אומר רש"י "מגיד"⁷, שמלים אלו באות לחדש "שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקה"? ואין מובן: כיון שהמשמעות של "כי

תבא" היא "לאחר ירושה וישיבה", והרי "ירושה וישיבה" היא כיבוש הארץ וחלוקתה, כפי שמפרש רש"י את המלים "וירשתה וישבת בה" – יוצא מכך, שב"כי תבא" הכוונה היא "לאחרי שכבשו את הארץ וחלקה". ומניין תתעורר האפשרות שחייבים בביכורים לפני כיבוש וחלוקה, אשר משום כך יש לומר "וירשתה וישבת בה", כדי לחזק – "מגיד" – "שלא נתחייבו...?"

הכרחי לומר, שבאופן כללי אפשרית "ירושה וישיבה" לפני כיבוש וחלוקה, ולכן אילו נאמר רק "כי תבא", שמשמעותו "לאחר ירושה וישיבה", עדיין ניתן היה להסיק שחובת ביכורים חלה אף לפני כיבוש וחלוקת הארץ. ולכן צריך להוסיף "וירשתה וישבת בה", כי דוקא מכך, מפני היותו⁸ של מלים אלו, לומדים "שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקה".

אך יש להבין: "ירושה וישיבה" היא לאחור הכניסה לארץ, כפי שמפרש רש"י בפרשת שלח, ש"בבואכם" הכוונה היא "משנכנסו בה", והמשמעות של "כי תבא" היא "אינה אלא לאחר ירושה וישיבה". ואם כך, איזו תקופה ישנה בין הכניסה לבין הכיבוש והחלוקה, שזהו הזמן של "ירושה וישיבה"?

ב. דיוקים בלשון רש"י

בנוסף לכך, אין מובן:

(א) חידושו של רש"י על המלים "וירשתה וישבת בה" הוא רק לגבי עצם המשמעות של ירושה וישיבה (שמשמעות מלים אלו כאן היא כיבוש וחלוקה), אך שב"וירשתה" (ה"א מופקת) וישבת בה" הכוונה היא "אל הארץ...". המוזכרת לפני כן בפסוק – זהו דבר ברור, לכאורה. ולפיכך צריך היה רש"י לומר "עד שכבשו וחלקה", ומדוע הוא אומר "עד שכבשו את הארץ...?"

(8) אבל לא מהלשון "וירשתה וישבת בה" – שהרי הלשון ירושה וישיבה נופל גם קודם "שכבשו את הארץ וחלקה". ועפ"י יומתק יותר מה שרש"י מעתיק גם התיבות "והי" כי תבא" – כי [נוסף לזה, שהקושיא שבכתוב היא מצד תיבות אלו כגיל הערה 6, הנה] מהם לומדים שפירוש "וירשתה וישבת בה" הוא "שכבשו את הארץ וחלקה".

(1) בכמה דפוסים אין תיבת "וגו". אבל כ"ה ברוב הדפוסים. וראה לקמן הערה 16.

(2) והוא מקידושין לו, ב. ומש"כ בספרי עה"פ (כו, יו"ד) ועתה מיד – פ"י ביות רענן (על ה"ל"ש) – מיד כשנגמר הפרי (וצע"ג שהרי מביאין מעצרת עד החג – ביכורים פ"א מ"י. וראה עוד פ"י בצפ"ג ובפ"י המלבי"ם (כו, א)).

"ג"ג (וכ"ה בדפוס ויניציאה, ש"ז) בספרי בתהלת הפרשה: והי' כו' אין והי' אלא מיד – אבל זה קאי על הביאה לארץ*.

(3) וגם ממה שמעתיק "והי' כי תבא וגו'". וראה לקמן הערה 6.

(4) ש"ח כאן. וראה גם רא"ם כאן.

(5) טו, יח.

(6) ועפ"י מובן מה שרש"י מעתיק מן הכתוב גם התיבות "והי' כי תבא" – אף שבפירושו "מגיד כו' שכבשו את הארץ וחלקה" מפרש רק התיבות "וירשתה וישבת בה" – כי תיבות אלו מכריחות את הפירוש "מגיד כו'". וראה לקמן הערה 8.

(7) ועפ"י מובן בפשטות (ראה מפרשי רש"י) מה שלא הווקק רש"י לפרש "כי תבא גו' וירשתה וישבת בה" שבפרשת שופטים שלפניו (יז, יד) – כי המקור ש"כי תבא" הוא לאחר ירושה וישיבה הוא מ"כי תבא וגו' שבפ' שופטים, ששם פרט הכתוב (בפסוק הראשונה), וירשתה וישבת בה".

(* וראה לקו"ש ח"ט ע' 603 בהערה. חלק לד ע' 145 ואילך.

"עד שכבשו את הארץ וחלקוה?"

(ב) אילו היה רש"י סובר, שמפני הסיבה לחובת ביכורים, צריך להסביר, שמשמעות המלים "כי תבא" כאן שונה ממשמעותן בכל מקום (ללא המלים "וירשתה וישבת בה"), הוא היה אומר זאת במפורש, או, לפחות, רומז לכך, ולא היה מסתפק בדבריו "שלא נתחייבו בביכורים".

(ג) לפי דרך הפשט אין מקום לומר, שמפני שיש אפשרות שחובת ביכורים תחול אף לפני כיבוש וחלוקה, לכן צריך להסביר את משמעות המלים "כי תבא" בפסוקנו באופן שונה מבכל מקום.

(ד) גם לגבי מצות חלה קיימת הדעה ש"קא מתהני לאלתר"¹³. ולמרות זאת אומר רש"י בפרשת שלח⁵, שאילו היה נאמר במצות חלה "כי תבאו" (ולא "בבואכם") היתה הכוונה "לאחר ירושה ושיבה".

ה. גם על היחיד חל הציווי לאחר כיבוש כל הארץ

ההסבר לכל זאת הוא:

כיבוש ארץ ישראל וחלוקתה נמשך ארבע עשרה שנה: שבע שנות כיבוש ושבע שנות חלוקה¹⁴.

אם כך מובן, שמיד כאשר כבשו וחלקו חלקים מסויימים של ארץ ישראל, אף לפני כיבוש וחלוקת כל הארץ, מתאים לדבר על חלקים אלו במונחים של ירושה ושיבה: מיד עם כיבוש חלק מסויים בארץ ישראל קבלו עליו בעלות, וירשו אותו, ומיד עם חלוקת חלקים מסויימים לאנשים מסויימים, הרי כיון שאנשים אלו התיישבו בחלקים אלו בקביעות, כבר חלה על כך ההגדרה "וישבת בה".

לפי זה יוצא, שלגבי מצוות החלות על כל יחיד בנפרד, כמצות ביכורים, שבה חייב כל יהודי כיחיד להביא מפירותיו שלו (ואינן חלות על כלל ישראל, כמצות מינוי מלך), המשמעות של "כי תבא" היא גם לפני כיבוש וחלוקת ארץ ישראל כולה: כיון שאדם זה כבר

(ב) כדי להבין את משמעות המלים "כי תבא... וירשתה וישבת בה", שכוונתן "שלא נתחייבו עד שכבשו את הארץ וחלקוה", אין, לכאורה, חשיבות לציין מהו הציווי שבו מדובר. מדוע מדגיש רש"י בפירושו "מגיד שלא נתחייבו בביכורים...?"

ג. חובת ביכורים – לאחר ירושה ושיבה

מסבירים המפרשים, שהמשמעות של ירושה ושיבה היא בכל מקום כיבוש וחלוקה. ורש"י רומז בהדגשתו "מגיד שלא נתחייבו בביכורים..." לסיבה לכך שהתורה צריכה להוסיף את המלים "וירשתה וישבת בה", למרות שלפי זה המשמעות של המלים "כי תבא" בלבד היא "לאחרי שכבשו את הארץ וחלקוה":

הבאת ביכורים היא⁹ הודיה לקב"ה על הכניסה לארץ ישראל ועל ההנאה מפירותיה¹⁰. וכיון שהנאה זו קיימת אף לפני הכיבוש והחלוקה, כנאמר בגמרא¹¹ "קא מתהני לאלתר" (=הננה מיד) – יש מקום לומר, שהציווי "כי תבא", חובת ביכורים, חל מיד עם הכניסה לארץ ישראל, לפני ירושה ושיבה, בשונה ממשמעות המלים "כי תבא" במקומות אחרים. ולכן יש להדגיש פה במפורש "וירשתה וישבת בה" – שגם מצות ביכורים חלה לאחר ירושה ושיבה.

ד. השאלות על הסבר זה

אך פירוש זה קשה ביותר:

(א) לפי האמור לעיל, רש"י מפרש רק מדוע צריך להוסיף את המלים "וירשתה וישבת בה", אך אין הוא מחדש לגבי משמעות המלים עצמן. ואם כך, צריך היה רש"י לומר "מגיד שלא נתחייבו בביכורים עד לאחרי ירושה ושיבה", כלשונו הפסוק¹². ומדוע הוא אומר

(9) כדמוכח מהמשך הפרשה. וראה לקמן סעיף ו'.
(10) בש"ח כאן מדמה זה לדין ברכת הנהנין, שאסור ליהנות מעוה"ז בלא ברכה (ברכות לה, א). ולכאורה צ"ע, שהרי באם לא הפריש ביכורים (אף שעבר על מ"ע) אין הפירות אסורים באכילה (רש"י גטין מז, ב ד"ה מדאורייתא. תוד"ה הוא – ב"ב פא, א) ולא מצינו רמז בשום מקום דביכורים הם עכ"פ מעין מתיר דעומר ושתה"ל (מנחות סה, א) ועושה אדם כל שדהו ביכורים (ביכורים פ"ב מ"ד).

(11) קידושין לו, ב.

(12) בדוגמת קשיית רב יהודה (שם ע, א): מי סניא ..

דכתיב באורייתא כו'.

לעילוי נשמת

הו"ח אי"א נו"נ התמים

ר' שמואל יעקב

בן ר' משה ע"ה

פינק

רודף צדקה וחסד

ביתו פתוח לרווחה

עסק במרץ בגופו ובממונו

לעודד רבים לחזור לצור מחצבתם

במוסדותיו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אב מסור ונתון וזכה שבניו וצאצאיו

הולכים בדרך התורה והמצוות

ודרכי החסידות אשר הורנו רבותינו נשיאנו

ה' מקושר בלב ונפש

לכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

נפטר בשם טוב

י"ט טבת ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

DEDICATED BY

ENLIGHTENMENT FOR THE BLIND, INC.

Shagalov שיחי רבי יוסף

Los Angeles, California

(13) וביותר שבחלה, הפרשת החלה מתרת אכילת העיסה (שהרי לפני"ז היא טבל – ראה טושו"ע יו"ד ר"ס שכג. וראה פרישה שם), משא"כ בביכורים.

(14) ראה רש"י מטות לב, כד. ראה יב, ת.

הוספה

בשורת הגאולה

למ.

אין דעם אַלעם קומט צו אַ לימוד מיוחד בנוגע צו דער גאולה, וואָס דאַרף קומען תיכף ומיד ממש (לויט אַלע סימנים) . . וויבאַלד אַז דאָס איז דער ענין הכי עיקרי שהזמן גרמא – וואָרום לויט אַלע סימנים האָט די גאולה שוין פון לאַנג געדאַרפט קומען – איז פאַרשטאַנדיק אַז דער „וענית ואמרת לפני ה' אלקיך"¹, ובפרט אין חודש אלול ווען „רשאין כל מי שרוצה להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם"² – דאַרף זיין ספּעציעל אַ בקשה (בקול רם) „עד מתי?!... זאָל שוין זיין די גאולה בפועל ממש!

(משיחות ש"פ תבוא, כ"א אלול תנש"א)

- (1) פרשתנו כו, ה.
(2) לקו"ת פ' ראה לב, א.

בכל הנ"ל נוסף לימוד מיוחד בנוגע להגאולה, שצריכה לבוא תיכף ומיד ממש (ע"פ כל הסימנים) . . כיון שזהו ענין הכי עיקרי שהזמן גרמא – כי ע"פ כל הסימנים היתה הגאולה צריכה לבוא כבר לפני זמן רב – מובן שה„וענית ואמרת לפני ה' אלקיך"¹, ובפרט בחודש אלול כאשר „רשאין כל מי שרוצה להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם"² – צריכה להיות במיוחד הבקשה (בקול רם) „עד מתי?!... שתבוא כבר הגאולה בפועל ממש!

יהודי אחד, יהיה מי שיהיה, אשר לא קיבל חלק מוגדר בארץ^{17*}, עדיין פגומה הטובה וההנאה של כל שאר ישראל – אין שמחתם והנאתם שלימה.

וכיון שההודיה בהבאת הביכורים היא דוקא על שלימות הטוב, אשר לכן מביאים ביכורים רק מהמינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל¹⁸, ובמיוחד „מקרא ביכורים", הנאמר רק „בזמן שמחה"¹⁹ מתוך הנאה ושמחת הלב, ולפיכך הוא נאמר „פעם אחת בשנה ולא שתי פעמים"²⁰, כי דבר שנשנה פעמיים באותה שנה אינו מתוך שמחה מושלמת²¹, לכן אין היא אפשרית „עד שכבשו את הארץ וחלקוה", כי השמחה והטובה של כל ישראל עדיין אינה מושלמת כאשר אצל יהודי אחד עדיין לא התקיימה הירושה והישיבה, כדלעיל.

ז. ח"י אלול – אהבת ישראל

ענין זה קשור גם לח"י אלול, אשר פרשת כי תבא נקראת ביום ח"י אלול או בשבת הסמוכה לו – יום ההולדת של „שני המאורות הגדולים"²², הבעל-שם-טוב ואדמו"ר הזקן: אחד הענינים העיקריים שבו עסקו באופן מיוחד הבעל-שם-טוב ואדמו"ר הזקן הוא – אהבת ישראל²³. והרי ענין זה

* (17) ובני ראובן כו' – הרי כבר ילקחו נחלתם מעבר לירדן" (מסעי לו, טו). וראה ביכורים (פ"א מ"י ובכ"מ) האם מביאים ביכורים מעבר הירדן ואם החיוב מדאורייתא.

(18) רש"י כו, ב.

(19) רש"י כו, יא.

(20) רש"י כו, ג.

(21) ובדוגמת ברכת שהחיינו על פרי חדש, שהוא דוקא בפרי המתחדש משנה לשנה (או"ח סרכ"ה ס"ג. ס"ז. וראה רמ"א שם. ואכ"מ).

(22) לשון כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) ב"ע (סה"ש תשי"ג ע' 141).

(23) כידוע שאהבת ישראל היא אחד היסודות העיקריים של תורת החסידות (לקו"ד ח"ג שפה, ב ואילך. ובכו"כ מקומות). ולהעיר, שבספר התניא – תושב"כ של חסידות חב"ד – הפרק שמדובר בו הענין דאהבת ישראל הוא פרק „לב" – כי „אהבת ישראל" הוא הגב של תורת החסידות. והביאור בזה – יש לומר:

שלימות כאו"א מהאברים תלוי בקיום המצות השייכות לכאו"א מהם (לקו"ת נצבים מה, ג. וש"פ). ומכיון שמצות אהבת ישראל היא בלב, ה"ה מציאות הלב [ואף שישנם כמה מצות התלויות בלב – מכיון ש"זהו כל התורה כולה" (שבת לא, א) כולל גם המצות דחובות

ירש והתיישב בחלקו בארץ ישראל, הרי אצלו כבר התקיים "כי תבא", וכבר התבצעה הירושה והישיבה שלו.

ולכן צריך להוסיף את המלים "וירשתה וישבת בה": אילו נאמר רק "כי תבא", היתה חלה חובת הביכורים גם לפני הכיבוש והחלוקה של ארץ ישראל כולה. ולפיכך מוסיפה התורה "וירשתה (ה"א מופקת) וישבת בה" – שהכוונה היא "אל הארץ" (כמוזכר לפני כן בפסוק) – לא רק הירושה והישיבה שלו, אלא של כל הארץ. ועל כך אומר רש"י "מגיד שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה": שהמלים "וירשתה וישבת בה", המוסכות ל"אל הארץ", מלמדות אותנו, מפני היתור שבהן¹⁵, שגם חובת ביכורים חלה רק לאחר כיבוש כל הארץ וחלקוה, למרות שזוהי מצוה של היחיד¹⁶.

ו. שלימות ההודיה – רק לאחר ישיבת כל ישראל

אך עדיין יש להבין: הבאת ביכורים מביעה, כדלעיל בסעיף ג', הודיה לקדוש-ברוך-הוא על הכניסה לארץ ישראל ועל ההנאה מפירותיה, עד אשר, כדברי רש"י¹⁷, היא מבטאת את ההיפך מכפיות טובה. ואין מובן כלל: כיון שאף לפני כיבוש וחלוקת כל ארץ ישראל, כבר התבצעה אצל יחידים מבני ישראל הירושה והישיבה, ויחידים אלו כבר זכו, לכאורה, אז בטובה ובהנאה המושלמת של ארץ ישראל. מדוע אין הם חייבים להביא ביכורים ולהודות לקדוש-ברוך-הוא על הטוב אשר נתן להם, ובמיוחד כאשר אי-הבאת ביכורים היא כפיות טובה?

לפי "יינה של תורה" שבפירוש רש"י, ההסבר לכך הוא:

כל ישראל קשורים ביניהם. וכל עוד נותר

(15) כנ"ל הערה 8. אבל במצות מינוי מלך – אף ששם אי"ז מיותר (כנ"ל הערה 7) – מכיון ששייכת לכלל ישראל, הרי פשוט ש"וירשתה וישבת בה" פירוש – ירושה וישיבה של כל ישראל.

(16) ופ"פ מובן מה שרש"י מרמו גם התיבות "אל הארץ" בהעתיקו תיבת "יגו", וכן מה שמעתיק גם תיבת "בה".

(17) כו, ג.

וכיון שאחדות ישראל היא על ידי גילוי של הנשמה עצמה⁵⁶, אך אמיתיותה מתגלית דוקא בכך שגם במציאותם הפרטית מאוחדים ישראל – לכן מתבטאת – "מגיד" – האחדות (שיהודי אינו יכול להיות בשמחה כל עוד אין ליהודי אחר חלק ברור בארץ) בענין של "וירשתה וישבת בה", אך דוקא לאחר ההכנה של "והיה כי תבא...".

(56) וי"ל, שזוהו גם הטעם מה שענין האחדות נרמז במצות ביכורים, כי ביכורים מורה לשרש הנשמה (אוה"ת ריש פרשתנו) אלא שמ"מ החיוב הוא לאחרי כיבוש וחיזוק, שמורה על המשכת וגילוי שרש הנשמה בבחי' הציור, כבפנים.

ועל ידי התנהגות באהבת ישראל זוכים ל"והיה כי תבא אל הארץ..."⁵⁷, לכניסה לארץ ישראל על ידי משיח צדקנו, בגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש⁵⁸.

(משיחת ש"פ תבא תשכ"ה ותשכ"ז)

(57) להעיר ממרו"ל (ספרי ריש פרשתנו): עשה מצוה האמורה בענין (ביכורים. וראה הערה הקודמת) שבשכרה תכנס לארץ.

(58) וכמרו"ל (בספרי שם. ראה הערה 2 בסופה): והי' כי תבוא אל הארץ אין והי' אלא מיד. ולהעיר ממרו"ל (ב"ר פמ"ב, ג. ובכ"מ – ראה לקו"ת ראה ל, ד. אוה"ח כאן): בכל מקום שנאמר כו' והי' שמחה.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויהי'ר שעי' קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי', יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד

מרומו בתחילת הפרשה, כדלעיל.

ח. האחדות – על ידי "וירשתה..."
שלאחר "כי תבא"

כל הענינים בתורה מדוייקים לחלוטין. ומכך שלומדים את הדין "שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה" דוקא מהמלים "וירשתה וישבת בה", ולא מ"והיה כי תבא". ומצד שני: מכך שהמלים "וירשתה וישבת בה" מביעות דין זה מצד היותן מיותרות, לכאורה²⁴, כי כבר נאמר לפני כן "והיה כי תבא...". ולא מצד עצם משמעותן, מובן, שאחדות כל ישראל, שהיא הסיבה לכך שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה" (כדלעיל בסעיף ו'), מתבטאת – "מגיד" – על ידי העבודה של "וירשתה וישבת בה", הבאה לאחר ההכנה בעבודה של "והיה כי תבא...".

וגם ענין זה קשור לח"י אלול, כפי שיוסבר להלן.

ט. "גדול... בעיר אלקינו"

כ"ק מורי וחמי אדמו"ר אמר, שביום שנולד אדמו"ר הזקן – ח"י אלול שנת קה"ת, כאשר מלאו לבעל-שם-טוב ארבעים ושבע שנים, אמר הבעל-שם-טוב פרק מ"ח בתהלים²⁵, המתחיל במלים²⁶ "גדול הוי' ומהולל מאד בעיר אלקינו". הקשר של פסוק זה לאדמו"ר הזקן יובן על

הלבבות (ולהעיר ממאמר אדה"ו (היום יום ע' מט) שאהבת ישראל גדולה מאהבת ה'), ה"ה כללות מציאות הלב]. ומכיון שהיא הלב שבאדם, הרי היא גם הלב ותורה (ראה זח"כ, ב) ובר"ה משכני תש"א פ"ו – עה"פ זאת התורה אדם) ודפנימיות (ונשמתי) התורה. ויומתק ביותר ע"פ משנת באגה"ק סל"א – שע"י אהבת ישראל בלב בני ישראל באופן המבואר בפרק לב שבתניא (תורה), לב דקוב"ה (-) שכינתא כביכול בריא בתכלית כו', עיי"ש.

(24) כנ"ל סעיף א' ובהערה 8.

(25) כידוע המנהג שקיבל אדה"ו.. מרבו בשם רבו מורנו הבעש"ט, לאמר הקאפיטל (=פרק) תהלים המתאים למספר שנותיו (פירושו כשנמלאו לו, לדוגמא, יג שנה מתחיל קאפיטל יד), אחר תפלת שחרית קודם אמירת השיעור תהלים דכל יום כנווה) קובץ מכתבים לתהלים ע' 214 ובהערה שם. אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"י ע' נג.) (26) כי הפסוק שלפנ"ו, הוא מעין הקדמה. וראה ר"ה לא, רע"א וסוף מס' תמיד: בשני היו אומרים גדול הוי' כו'.

ידי הסבר מאמר חז"ל²⁷ על הפסוק – "אימתי הוא גדול, כשהוא בעיר אלקינו":

התהוות יש מאין (מדת הגדולה²⁸) נובעת משם הוי', מלשון²⁹ "מהווה". אך כיון ששם הוי' הוא אחדות פשוטה, ואילו העולמות והגבראים הם רבים ונחלקים ביותר, לכן³⁰ אין ההתהוות בפועל יכולה לנבוע, כביכול, משם הוי' כשלעצמו, אלא רק לאחר שהוא "מתלבש" ומצטמצם בשם אלקים – בלשון³¹ רבים³².

אמנם, התלבשות שם הוי' בשם אלקים היא ירידה וצמצום כה רב, עד שבשם אלקים "מתלבשת" רק הארה³² משם הוי', אך יש מעלה בהתלבשות, בכמה ענינים:

א) שעל ידי כך מתגלה שם הוי' גם בנבראים³³.

ב) שעל ידי ששם הוי' מתלבש בשם אלקים ומהווה "יש" גשמי, נמשך כוח עצמותו, ית', אשר מהווה את ה"יש"³⁴.

ג) על ידי עבודת בני ישראל אשר "מאחדים" את הגבראים, והופכים אותם ל"משכן ומכון לשבתו הוא יחודו יתברך"³⁵, מתגלה העומק שבאחדות הוי', שאחדותו היא ללא הגבלות כלל, עד שגם "ריבוי" הוא "אחד".

וזהו המשמעות של "אימתי הוא גדול, כשהוא בעיר אלקינו":

א) שעל ידי "עיר אלקינו" ניכר ש"גדול הוי'". כי "הגדולה זו מעשה בראשית"³⁶ של

(27) כ"ה בכמה מקומות. וראה זח"ג ה, א. זר"ח תשא (מד, א) – בשינוי לשון.

(28) ראה ברכות נח, א: הגדולה זו מע"ב. וראה שעה"ה"א פ"ד.

(29) שעה"ה"א שם.

(30) בשעה"ה"א שם, שמה שהתהוות בפועל הוא ע"י שם אלקים, הוא בכדי להסתיר את החיות "ויכילו גוף הגברא הוא דבר בפני עצמו". אבל ממ"ש שם בסוף הפרק "והכלים .. ה' גבורות המחלקות ומפרידות ההבל כו'", מוכח שמה שהתהוות בפועל צ"ל ע"י שם אלקים, הוא גם בכדי שיבא בהתחלקות, ככפנים (והרי ההתחלקות היא ג"כ הסתר שם הוי' שהוא הוי' אחד).

(31) ראה גם רש"י וירא כ, יג. וישלח לה, ז.

(32) ראה תו"א נו, א ואילך. ד"ה כבוד מלכותך תרס"א. אור ליי"ד ש"ת.

(33) ראה מקומות שבהערה הקודמת. וראה גם ד"ה כל המאריך ש"ת. זה היום תש"ו.

(34) אגה"ק ס"כ (קל, סע"א ואילך).

(35) לשון אדה"ו בתניא פל"ד.

(36) ברכות שם.

יא. אחדות אמיתית על-פי תורת הבעל-שם-טוב

אמנם, אחדות אמיתית נוצרת על ידי שהדברים מתבארים גם בשכל, כדלעיל, אך כיון שמהותו של השכל היא מציאת דעות לכאן ולכאן, להיפך מהאחדות, לכן צריכה היתה התחלת גילוי החסידות להיות באופן שאינו מלוכב בשכל, כפי שנתגלתה על ידי הבעל-שם-טוב. ודוקא לאחר מכן, היא היתה יכולה להתגלות בחב"ד, שעל ידי כך מגיעים לשלימות, כדלעיל.

וכך גם בבריאה בכלל, שמלכתחילה (בבחינת "יכולת") נבראו כל הנבראים "במאמר אחד"⁴³, ומשום כך, גם לאחר מכן – כאשר ה"מאמר האחד" התחלק ל"עשרה מאמרות", עד שהאותיות של עשרה המאמרות ירדו על ידי חילופים ושינויים לכל נברא כשלעצמו⁴⁴ – יש בכוחם של ישראל ליצור מהם אחדות.

זהו ההסבר בפנימיות לכך שמיד בתחילת שער היחוד והאמונה מביא אדמו"ר הזקן את פירוש הבעל-שם-טוב על הפסוק⁴⁵ "לעולם הוי' דברך נצב בשמים":

כדי "להמשיך" את "אין עוד", "בשמים ממעל ועל הארץ מתחת"⁴⁶ – בתוך הבריאה, כפי שהיא נחלקת לפרטים רבים, מ"שמים ממעל" ועד "על הארץ מתחת" – ובאופן של "וידעת"⁴⁷ – חב"ד – צריך להביא תחילה את פירושו של הבעל-שם-טוב, (את אחדות הוי' כפי שהיא מתגלית על ידי הבעל-שם-טוב באופן של גילוי אור מלמעלה, מעל להתלבשות בשכל) – על הפסוק "לעולם הוי' דברך נצב בשמים" – "דברך" בלשון יחיד, בבחינת מאמר אחד.

וענין זה יורד אחר כך אל הנבראים כשהם נחלקים ורבים, שייבנו זאת בשכלם, עד אשר הדבר נקלט גם בשכלם של אלו אשר לפני

הוי' מלשון "מהווה" באה לידי ביטוי בפועל על ידי שם אלקים, כדלעיל. ולכן נאמר דוקא "עיר אלקינו", מושג המצביע על ריבוי והתחלקות, כי עיר היא בתים רבים, וכל בית הוא אבנים רבות³².

(ב) שעל ידי "עיר אלקינו" נעשית הגדולה האמיתית³⁷, גדולה עצמית, הנעלית אף מ"זלגדולתו אין חקר"³⁸ – הגדולה של שם הוי' מצד עצמו³⁹.

(ג) על ידי העבודה של "עיר אלקינו" שבני ישראל עושים מריבוי הנבראים, המתהווים מ"אלקינו", מכון ליחודו יתברך, כשם שעיר נבנית מאבנים ומבתים רבים, ובכך מתבטאת האחדות הבלתי מוגבלת, כדלעיל – על ידי כך נעשה "גדול" האמיתי, המראה⁴⁰ על "בלי גבול" אמיתי.

י. הבנת חסידות בשכל האדם

זהו הקשר של הפסוק "גדול הוי'... בעיר אלקינו" לאדמו"ר הזקן, מייסד חסידות חב"ד: (א) על ידי כך שאדמו"ר הזקן הוריד את החסידות לאפשרות של קליטתה בחכמה בינה ודעת, עד שכל אחד יוכל להבין זאת, התגלתה תורת הבעל-שם-טוב בגילוי שכלי לכולם.

(ב) על ידי כך נוספה שלימות בתורת הבעל-שם-טוב. כידוע⁴¹, שעל ידי התלבשות החסידות בהכרה שכלית, נמשכת עצם פנימיות התורה.

(ג) על ידי הסברת אחדות הוי' גם בכוחות השכל של האדם, התגלתה האחדות האמיתית של "אין עוד מלבדו" – שגם שכל האדם אינו נפרד וכו'⁴².

(37) להעיר מר"ה שם: בשני היו אומרים גדול הוי' .. שזילק מעשיו ומוץ עליהן תנועה כו'.

(38) תהלים קמה, ג. וראה מקומות שבהערה 32, ש"זלגדולתו אין חקר" הוא בחי' גדולת הוי' כמו שהוא מצד עצמו (טרם שנתצמצם ונתלבש בשם אלקים).

(39) ד"ה ולקחתם לכם תרס"א (קרוב לתחלתו).

(40) ראה שעהו"א שם: הגדול .. לאין קץ ותכלית.

(41) ד"ה פדה בשלום תרפ"ח (ע' עט). וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 116 ואילך.

(42) ראה לקו"ש שם ע' 152 בהערה, שמטעם זה נוגע במאד שאמונת היחוד תבא גם בהשגה – כי [נוסף לזה, שכן ענין, שכהוא נשאר רק באמונה ולא בא בהשגה, הרי אין האדם מיוחד עם הדבר שמאמין בו – בנוגע להענין ד"אין עוד מלבדו" נוגע זה בביתו. כן כאשר נשאר איוה כח וענין שאין נרגש בו היחוד, ה"ז היפך ומנגד לענין "אין עוד מלבדו".

שמיעת הענין של "הבדל הגדול שבין מעשה אנוש ותחבולותיו למעשה שמים וארץ", היו "כופרים בהשגחה פרטית ובאותות ומופתי התורה"⁴⁸, שגם מצד הבריאה עצמה (ולא רק מצד גילוי האור מלמעלה) מגיעים לידי "וידעת" ש"אין עוד".

ועל ידי כך מתגלית האמת של "אין עוד", שגם ה"שמים ממעל ועל הארץ מתחת" בעצמם הם "אין עוד".

יב. אחדות ישראל – במהות ובמציאות הפרטית

כדי ליצור אחדות בעולם, צריכה להיות תחילה אחדות בישראל⁴⁹. בדומה לשני הענינים שהוזכרו לעיל לגבי המשכת האחדות בבריאה, כך גם לגבי האחדות בישראל:

כאשר שני אנשים, או יותר, מתאחדים, הרי ככל שתהא אחדותם גדולה, עדיין אין זו אחדות מוחלטת, כי היא דבר בנוסף להם, ואילו בעצם מהותם הם אנשים נפרדים.

מכך מובן, שאחדותם של ישראל, שהיא אחדות אמיתית, עד כדי כך שהיא מתבטאת ב"ואהבת לרעך כמוך" – שהאהבה ליהודי האחר היא ממש כאהבת עצמו – נובעת מכך שכל ישראל, מצד שורש⁵⁰ הנשמות, הם מהות אחת⁵¹.

אך בכל זאת מתבטאת אמיתות האחדות של ישראל דוקא כאשר גם מצד מציאותם הפרטית, שבה הם, לכאורה, שונים זה מזה, הם דבר אחד⁵².

אמנם, כדי שיהודי יגיע לאחדות ולאהבת ישראל אמיתית, הוא צריך, לכאורה, "להתפשט" מ"מציאותו העצמית" ולצאת מהגדרתו הפרטית, ואפילו ממציאותו

(48) ראה שעהו"א רפ"ב.

(49) ע"ד הידוע (לקו"ת אחרי כו, א. במדבר יג, ד. ועוד) שתחלה צ"ל "אלקינו" ואח"כ "מלך העולם". ולהעיר ג"כ ממחז"ל (ויק"ד פל"ז, ד. רש"י ורמב"ן ר"פ בראשית. וראה גם בר"פ פ"א, ד: בראשית. שהכוונה על כל הבריאה) בשביל ישראל שנקראו ראשית.

(50) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 41 ובהערה 20.

(51) ראה בכ"ז תניא פל"ב. ובארוכה – לקו"ש [המתורגם] ח"ב ע' 137.

(52) שזוהי המעלה שב"לאחדים" על "כאחד" (ראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 121 ואילך).

הרוחנית⁵⁰, עד שכל מהותו היא היותו חלק מכלל ישראל, ודוקא אז הוא יכול לקיים באמת את המצוה "ואהבת לרעך כמוך", כי בהיותו חלק מכלל ישראל, הרי "הזולת" ר"הוא עצמו" הם דבר אחד,

אך כיון שאצל ישראל גם "צורתם" הפרטית, ואפילו גשמיותם, מבטאת בפנימיותה את עצם הנשמה, לכן הם באחדות מוחלטת גם מצד מציאותם הפרטית.

ואדרבה: אילו לא היתה אחדותם של ישראל קשורה גם למציאותם הפרטית, הרי היתה זאת הוכחה לכך שאחדותם אינה בעצם מהותם, כי ה"עצם" נמצא בכל הפרטים⁵³.

יג. אחדות ישראל דוקא לאחר הכנה של "כי תבא"

זהו ההסבר לכך שהדין "שלא נתחייבו בביכורים עד שכבשו את הארץ וחלקוה" המראה על אחדות ישראל, מופיע דוקא בענין של "וירשתה וישבת בה", אך לאחר ההכנה של "והיה כי תבא...":

"ארץ אשר הוי' אלקיך נותן לך נחלה" – זהו הרצון הפשוט שלמעלה מטעם ודעת, שאינו יכול להיות מושג על ידי עבודת האדם, אלא בדרך של מתנה מלמעלה – "הוי' אלקיך נותן לך"⁵⁴,

[אמנם גם לגבי דרגה זו נדרשת עבודת האדם – "כי תבא" – אך העבודה אינה ליצור, לעבד את ה"ארץ", אלא רק להיכנס אליה כפי שהיא, כלומר, שהארץ נשארת בפשטותה, ואין בה מעורבות ידי אדם, ואפילו לא מציאותו של האדם הנכנס אליה. ומכך מובן, שההוראה "כי תבא אל הארץ" היא דוקא כאשר האדם "מתפשט" ממציאותו הפרטית].

ואילו "וירשתה וישבת בה" – אתה – אלה הדרגות שמשגיג האדם על ידי עבודתו, על ידי שהוא יורש ומתיישב בה, ובכך קיימות דרגות שונות⁵⁵.

(53) ראה ער"ו לקו"ש [המתורגם] ח"ח ע' 135.

(54) ד"ה והי' כי תבא תרס"ז ותער"ב קרוב לסופו. וראה גם תורת הבעש"ט עה"פ (היום יום – ח"י אלול).

(55) ראה ד"ה והי' כי תבא שם, ש"זירשתה" הו"ע הביירו דנה"ב – ויהי הביירו דנה"ב אינו שוה בכלום (ראה ד"ה באתי לגני תשי"ב פ"ב. ובכ"ז); ומכ"ש "וישבת בה" – בחי' התיישבות (תורת הבעש"ט שם. תער"ב שם) – שבכ"א הוא באופן אחר.